

Kalevi Launianen kirjoitus kirjasta Salon seutu Suomea puolustamassa

Karjalaisen kokemaa

Marraskuun viimeisenä päivänä 1939 aamulla aikaisin räsähti. Sota alkoi. Ryske alkoi kuulua ja lentokoneet lentää, eikä ollut epäselvyyttä sodan syttymisestä.

Jo liikekannallepanon alkaessa meille majoittui U.R.R:n Pst.tykkijoukkue johtajanaan kornetti Markus Palokangas. Hän sanoi, että kiireesti evästä reppuun, pian teillä on lähtö edessä. Ei meille sen parempaa lähtömääräystä vielä ollut tullut, ainoastaan vapaaehtoinen lähtökehotus.

Iltapäivällä kuudentoista aikaan lähdettiin. Saimme kyydin naapurin reessä, oma hevosemme oli otettu armeijalle, ajoimme rekipelissä Uudenkirkon Patrunkin parantolaan, jonka olimme saaneet osoitteeksi kokoontumispaikkaan.

Otimme muutaman kollin tavaraa mukaamme kotoa lähdettyä. Patrulla meille jaettiin osoitelappuja kolleihin kiinnitettäväksi ja sanottiin, että tavarat tulevat myöhemmin, ihmiset on saatava ensin pois. Niitä tavaroita ei sieltä koskaan tullut. Karja meiltä jäi kokonaan navettaan. Pääsimme Patrulta aamuyöllä lähtemään linja-autossa Perkjärven asemalle, josta meidät lastattiin junaan, mullivaunuihin, ja matka alkoi määränpäänä Kiikka.

Kiikassa meidät majoitettiin Vähähaaran koululle, sieltä siirto Huittisiin ja Kauvatsalle, josta Kuusjoelle. Meille oli luvattu Kuusjoelta saada maatila, jonne olisimme jääneetkin.

Sitten alkoi jatkosota. Heti, kun Karjalan kannas vapautui, lähdimme takaisin Kanneljärvelle. Ensin meni puhdistusporukka, johon minäkin kuuluin. Kotimme Kuuterselässä oli pystyssä, vaikka kylä oli miltei kokonaan poltettu. Kylässä oli kaikkiaan 130 taloa, niistä 12 oli jäljellä.

Alkoi kova jälleenrakentaminen. Ihmiset alkoivat rakentaa uusia koteja. Pellot oli saatava kasvukuntoon, karjaa oli hankittava, miehet olivat sodassa. Me nuoret pojat, naiset ja vanhemmat miehet ahersimme minkä jaksoimme. Ja paljon me jaksoimmekin, voima tuli kotiseuturakkaudesta.

Olen monesti ajatellut sitä, miksi sinne myönnettiin siviiliväestölle niin paljon matkustus- ja oleskelulupia. Kova ikävä oli päästä sinne takaisin, ja kun sotatilanne sen salli, sinne myös mentiin. Sota kuului kuitenkin kyläämme tykkien jylinänä ja lentokoneitten ulvontana. Karjalaan myönnettiin paljon rakennuslupia ja paljon rakennettiin. Tuntui oudolta, sillä tilanne oli edelleenkin epävarma, kai oli tarkoitus ihmisten mieliä lievittää.

Jouduin armeijaan kevättalvella 1943. Äitini kävi siellä minua kesällä tervehtimässä ja kertoi seuraavan tapauksen: Lehmät olivat laitumella ja hän kävi siellä niitä lypsämässä. Hän ihmetteli, kun lehmät antoivat toisinaan hyvin maitoa, mutta joskus ei tullut maitoa juuri lainkaan. Asia selvisi siten, että siinä metsikössä lähellä pellon laitaa oli desantteja ja ne kävivät lypsämässä yöllä. Eräs siviilimies oli nähnyt ne päivällä ja ilmoittanut sotilaille. Desantteja ei sillä kertaa saatu kiinni, mutta lehmät antoivat tämän jälkeen maitonsa normaalisti. Äiti ei kuitenkaan uskaltanut mennä sinne lypsämään, vaan toi lehmät laitumelta navettaan.

Kun Neuvostoarmeijan suurhyökkäys alkoi kesällä 1944, oli Karjalainen kansa taas evakkotiellä.